

17. Корпорация Украина. 200 крупнейших компаний – 2012 [Электрон. ресурс]. – Режим доступа : <http://forbes.ua/magazine/forbes/1339376-korporaciya-ukraina-200-krupnejshih-kompanij-2012>.
18. Про «Рошен». Офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://roshen.com/ua/about/general/>.
19. Группа «Конти». Инвестиционная привлекательность [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.konti.com/upload/konti/content/26/Konti_october_2012_%20rus.pdf.
20. Кондитерська компанія «АВК». Про компанію [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.avk.ua/ua/o_kompanii/about/.
21. United Nations Statistics Division, Food and Agriculture Organization of the United Nations, статистические органы отдельных стран СНГ, BusinesStat [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.businesstat.ru/cis/food/confectionery/sweets/>.
22. Товарна структура зовнішньої торгівлі за 2009-2013 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

Кузьменко С. С.

Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського

ОСОБЛИВОСТІ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО КОНДИТЕРСЬКОГО РИНКУ

Резюме

Досліджено особливості, тенденції та специфіку світового кондитерського ринку в 2007–2013 рр. Проведено діагностику ринку з урахуванням його товарної і географічної сегментації. Проаналізовано аспекти інтеграції України в світовий кондитерський ринок.

Ключові слова: світовий кондитерський ринок, кон'юнктура ринку, експорт, імпорт, сегментація, міжнародні компанії.

Kuzmenko S. S.

Donetsk National University of the Economics and Trade named after Mykhailo Tugan-Baranovskyy

FEATURES AND TRENDS WORLD CONFECTIONERY MARKET

Summary

The features, the tendencies and the specific of the world confectionery market in 2007–2013 are investigated. The market diagnostics according to its product and geographical segmentation is made. The aspects of the Ukrainian integration into the world confectionery market are analyzed.

Key words: world confectionery market, market conjuncture, export, import, segmentation, international companies.

УДК 339.96

Макарова В. В.

Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського

МОДЕРНІЗОВАНІ ФОРМИ ТА ВИДИ МІЖНАРОДНОЇ ДОПОМОГИ ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ

Міжнародна допомога розвитку є одним з основних інструментів надання допомоги країнам, що розвиваються, а також міжнародної політики сприяння розвитку. У статті проаналізовані модернізовані форми та види міжнародної допомоги розвитку, їх характеристика та сутність. Також розглянуто міжнародну технічну допомогу як важливий напрямок міжнародної допомоги розвитку.

Ключові слова: міжнародна допомога розвитку, міжнародна технічна допомога, міжнародна офіційна допомога, модернізовані форми міжнародної допомоги розвитку, види міжнародної допомоги розвитку.

Постановка проблеми. Допомога розвитку є важливим фактором, який сприяє сталому економічному розвитку більшості країн світу, інструментом реалізації політики міжнародної інтеграції цих країн, забезпечує інтереси держав на зовнішніх ринках. Адже розвиток багатьох держав світу виходить з того, що їх економічна відсталість також залежить і від недостатньої кількості певних видів ресурсів, а саме матеріальних та практичних знань.

Провідні промислово розвинені країни світу мають потужні системи надання сприяння міжнародному розвитку. Крім сприяння розвитку економік країн-реципієнтів, зовнішня допомога надає сприятливий довгостроковий вплив на дво-

сторонні торговельно-економічні зв'язки між донором і реципієнтом, особливо якщо кошти, що виділяються урядами на офіційну допомогу розвитку, направляються на об'єкти економічної інфраструктури. Тим самим вони прокладають дорогу подальшим приватним іноземним інвестиціям з держав-донорів, які є основними експортерами капіталу. Допомога розвитку також сприяє встановленню політичного діалогу між країною-донором і реципієнтом [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Найбільший внесок у розробку теорії залучення та використання міжнародної допомоги розвитку, її правового забезпечення зробили: Д. Борисов, Н. Равлюк, І. Петраш, І. Ярошенко, Ю. Козак,

М. Флорі, С. Браун, І. Оверланд, Т. Суботіна, О. Рогач, М. Тодаро.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Аналізуючи праці вітчизняних та зарубіжних вчених, можна стверджувати, що теоретико-методологічні засади залучення та використання, а також природи «міжнародної допомоги розвитку» сформовані лише частково, а визначення її форм та видів зазнає змін.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є дослідження модернізованих форм та видів міжнародної допомоги розвитку, характеристики та сутності цих форм, а також розгляд міжнародної технічної допомоги як важливого напрямку міжнародної допомоги розвитку.

Виклад основного матеріалу. Думки вчених щодо визначення форм та видів міжнародної допомоги розвитку різняться як за кількістю цих форм, так і за характеристикою видів допомоги. Наприклад, такі науковці, як С. Браун, І. Оверланд, Т. Суботіна, О. Рогач, М. Тодаро відокремлюють лише дві форми надання іноземної допомоги країнам, що розвиваються: офіційну допомогу розвитку (офіційне сприяння розвитку) та приватні надходження. Також, на їх думку, офіційна допомога розвитку повинна відповідати наступним критеріям:

1) допомогу надають офіційні іноземні донори з офіційних джерел;

2) допомога надається бідним країнам та країнам, що розвиваються з метою стимулювання їх соціального та економічного розвитку;

3) допомога повинна мати пільгові умови та розглядатися донорами як некомерційний трансферт. Тобто грант-елемент як показник рівня пільг має бути не менше, ніж 25 % наданих позик. Грант-елемент визначає, яку частину платежів з погашення боргу недоотримає кредитор через надання позики за більш пільговими, ніж комерційні, умовами. До фінансової допомоги належать ті позики і кредити, за якими грант-елемент становить не менш, як 25%. Безповоротні кошти називаються грантами;

4) наявність технічної складової, окрім фінансового співробітництва [2-6].

В свою чергу, міжнародну офіційну допомогу країнам, як вважає Ю.Г. Козак, класифікують на проектну та позапроектну. Проектна допомога включає в себе системні проекти (макроекономічна стабілізація економіки); структурні проекти (структурні перетворення в окремих секторах економіки); інвестиційні проекти; проекти технічної допомоги. Позапроектна допомога, у свою чергу, передбачає товарну допомогу; гранти на підтримку реформаторських дій уряду; позакредитні інструменти міжнародної офіційної допомоги розвитку. Автор стверджує, що міжнародна офіційна допомога розвитку здійснюється на двосторонній (міждержавній) (bilateral aid) і багатосторонній основі (multilateral aid), причому двосторонні потоки вдвічі перевищують багатосторонні [7].

Також міжнародна офіційна допомога розвитку має свої особливості: спрямована на сприяння соціально-економічного розвитку країн; носить пільговий характер; крім фінансової складової, включає в себе і технічне сприяння; не поширюється на військові цілі; не враховується підтримка приватних осіб. Також, офіційна допомога розвитку може міститися у пакеті асоційованого фінансування, під яким розуміється загальний обсяг фінансування витрат на реалізацію сукупності різних форм сприяння розвитку певної країни. Такий

пакет може містити офіційну допомогу розвитку і інші форми сприяння, пільговий та стандартний компоненти, зв'язану і частково незв'язану допомогу. Країни-донори повинні виділяти на МОДР кошти в розмірі 0,7% ВВП, що зафіксовано в ряді міжнародних документів [1, с. 8].

Також, окрім двосторонньої та багатосторонньої допомоги, виділяють ще колективну допомогу розвитку, або, як її ще називають, трибічну співпрацю (triangular/trilateral development cooperation) – це партнерство між країнами, що розвиваються, в реалізації проекту/програми в області розвитку за підтримки розвиненої країни або міжнародної організації. У партнерстві беруть участь три типи суб'єктів: «традиційні» донори (члени Комітету допомоги розвитку ОЕСР) або міжнародні організації; «стрижневі країни» (pivotal countries – великі країни, що розвиваються, надають допомогу переважно у рамках співпраці по лінії Південь-південь; країни-бенефіціари. Реальна кількість учасників такого партнерства може бути більше трьох. Найбільш поширеними в «трикутнику» такої співпраці є наступні конфігурації: «традиційний» донор + «новий» донор + країна, що розвивається (країна-бенефіціар); міжнародна організація + «новий» донор + країна, що розвивається (країна-бенефіціар).

Незважаючи на можливість участі в трибічній співпраці великої кількості сторін, а також міжнародних організацій, вона набула «особливого» статусу (і не зараховується до каналів багатосторонньої допомоги) унаслідок специфіки моделей їх фінансування, основними з яких є три: спільне фінансування – «традиційні» і «нові» донори об'єднують свої фінансові ресурси у рамках загального фонду з метою фінансування тієї або іншої ініціативи; паралельне фінансування – «традиційні» і «нові» донори управляють своїми фінансовими ресурсами окремо один від одного на основі погодженого плану про спільні дії; одностороннє фінансування – засоби надає тільки «традиційний» донор, тоді як «новий» донор відповідає за надання послуг технічної допомоги. Трибічна співпраця вважається дуже перспективною формою сприяння розвитку. Сьогодні в реалізації його проектів задіяні близько 2/3 членів Комітету допомоги розвитку ОЕСР (16 країн, а також Європейська комісія). Найактивніше цю форму співпраці використовують Японія, Іспанія, Німеччина і Канада – в якості «традиційних» донорів; в якості «другої ланки» («нові» донори) в цьому партнерстві беруть участь майже усі країни, задіяні в співпраці по лінії Південь-Південь, а також Росія та деякі нові члени Європейського союзу [9].

В залежності від мети допомога може бути фінансовою чи технічною. Фінансова допомога полягає у прямій передачі ресурсів. Технічна ж допомога, в свою чергу, являє собою передачу знань і виражається, наприклад, у наданні стипендій студентам для придбання спеціальності в розвинених країнах, в напрямку кооперантів в країни або в передачі патентів на пільгових умовах. У разі передачі товарів і послуг мова йде скоріше про економічну або гуманітарну допомогу (продовольча, медична допомога).

Міжнародні програми технічної допомоги здійснюються як по лінії міжнародних організацій, так і на двосторонній основі. Вони спрямовані насамперед на надання технічного сприяння країнам, що розвиваються, і країнам, що знаходяться перехідному періоді, з метою прискорення створення основ розвитку ринкової економіки. Техніч-

не сприяння (яке іноді називають технічною допомогою) спрямовано на підвищення технологічного рівня країн-одержувачів. Його треба відрізнити від інших форм міжнародної допомоги розвитку, що є здебільшого прямим бюджетним фінансуванням з боку розвинених держав найбідніших африканських і азійських країн і спрямовані на задоволення потреб жителів цих країн у їжі, воді, паливі тощо [10].

Залежно від каналів, по яких проходить допомогу, можна розрізнити приватну і державну (офіційну) допомогу. Державна допомога може в свою чергу підрозділятися на багатосторонню допомогу, що проходить через міжнародні організації, і двосторонню допомогу [11].

Але не всі науковці наполягають на відокремленні та визначенні кожного виду допомоги. Так, наприклад, М. Флорі наголошує на класифікації систем співробітництва з надання допомоги. В залежності від «стилю» він поділяє співробітництво на «постколониальне», «активне» та «помірне». В залежності ж від змін у часі він виділяє співробітництво «наслідування», «заміни» та «навчання і оснащення» [12].

Також окремо виділяють такі види допомоги, як зв'язана (Tied Aid), незв'язана (Untied Aid) та частково незв'язана (Partly Untied Aid). Зв'язана допомога являє собою кредити і гранти, надання яких визначено умовами формальних та неформальних угод. Прикладом такої форми може бути політика сприяння розвитку 1980х-1990х рр., коли донори обумовлювали допомогу розвитку готовністю країни-реципієнта здійснювати радикальні ринкові реформи і для кожної країни розроблялися програми стабілізації і структурної адаптації. Незв'язана допомога містить кредити та гранти, які повністю та безперешкодно використовуються отримувачем для фінансування закупівлі товарів та послуг практично в будь-якій країні світу. Частково незв'язана допомога, у свою чергу, – це кредити та гранти, умовою надання яких є фінансування закупівель товарів та послуг тільки в певному переліку країн, який включає в себе практично всі розвинуті країни та може включати і країну-донора [8].

Але ж з плином часу, зміцненням і розвитком співпраці між країнами стає необхідним відокремлення та визначення нових форм співробітництва, що має відмінності від інших. Так, наприклад, у 2011 році Комітетом допомоги розвитку ОЕСР була запропонована нова класифікація форм надання допомоги, яка виділяє 8 видів, кожен з яких, у свою чергу, має кілька різновидів. До них належать:

1) пряма підтримка бюджету – фінансування бюджету країни-партнера шляхом передачі йому фінансових ресурсів, керованих, відповідно, з бюджетними процедурами країни-реципієнта, від країни-донора. Донор втрачає ексклюзивний контроль над фінансовими засобами і розділяє відповідальність за їх розподіл з реципієнтом. Підтримка бюджету буває двох видів: підтримка загального бюджету і підтримка галузевого бюджету. Перша модель є передачею необумовлених фондів безпосередньо до бюджету реципієнта, включаючи засоби на проведення макроекономічних реформ (програми структурної адаптації, підтримка стратегій боротьби з бідністю). Сюди не включаються фонди, що передаються на реалізацію цільових програм і проектів керованих відповідно до бюджетних процедур, відмінних від процедур країни-реципієнта, з метою резервування

засобів під визначені цілі. Підтримка галузевого бюджету відрізняється тим, що при використанні цієї моделі діалог між донорами і державами-партнерами фокусується на окремому секторі;

2) фінансування бюджетів організацій, цільових програм і фондів припускає відмову донорів від ексклюзивного контролю засобів і розділення відповідальності з іншими стейкхолдерами (іншими донорами, НВО, багатосторонніми інститутами, державно-приватними партнерствами (ГЧП)). Усередині цього способу існує декілька варіантів: підтримка основного бюджету НВО, приватних філантропічних організацій, ГЧП і дослідницьких центрів здійснюється у вигляді підтримки програм і дій, які ці актори самі розробили і самі, під власним контролем, виконують; підтримка основного бюджету міжнародних організацій здійснюється шляхом регулярних внесків: засоби втрачають національну приналежність і стають інтегральною частиною активів цих організацій; внесків в цільові програми і фонди, керовані міжнародними організаціями. При цьому передбачається чітке визначення секторального, тематичного і географічного фокусів. Важливу роль в цій моделі грають трастові фонди – інструменти, за допомогою яких урядові і неурядові донори передають засоби в управління організаціям-опікунам (trustee) – Всесвітньому банку, ПРООН і іншим міжнародним організаціям. Трастові фонди не є програмами, хоча нерідко їх так називали. Вони є засобами фінансування програм і дій широкого спектру, схвалених донором і організацією-опікуном, від глобальних програм зі своїми власними структурами управління до звичайних проектів розвитку і фінансування діяльності окремих технічних експертів; спільне цільове фінансування: засоби передаються на спеціальний автономний рахунок, який управляється спільно з іншими донорами і/або реципієнт (при цьому планування, бюджетування і інші однакові для усіх правила можуть більшою чи меншою мірою відповідати процедурам фінансового управління в країні-реципієнті);

3) проектне фінансування. Проект, у даному випадку, має набором вкладень, дій і результатів, погоджених з країною-партнером і спрямований на досягнення певної мети/результатів з чітко позначеним тимчасовим горизонтом, бюджетом і географічною областю виконання. Проекти розрізняються за цілями, складністю, об'ємами фінансування і тривалості. Великий за усіма цими параметрами проект іноді називається програмою;

4) надання експертів та інша технічна допомога. Сюди відносяться заходи, що фінансуються країнами-донорами, головною метою яких є підвищення знань і навичок населення країн, що розвиваються, передача йому нових технологій виробництва. Технічна співпраця може здійснюватися через різні види допомоги: персонал країни-донора (фахівці, консультанти, викладачі і так далі; навчання, наукові і експериментальні дослідження і так далі);

5) надання стипендій і інші витрати на навчання студентів. Сюди відносяться: надання фінансової допомоги окремим студентам і стажистам, зареєстрованим для систематичного навчання в приватних або державних вищих навчальних закладах або професійних училищах. Навчання може бути організоване шляхом поїздок, короткострокових курсів на місцях, відвідуванням спеціальних неакадемічних курсів і семінарів;

6) полегшення тягаря заборгованості країнам, що розвиваються. Є угода, що укладається

ся між кредиторами про полегшення боргового тягаря країн-боржників, або через перегляд графіку виплат відсотків по кредиту і скорочення суми виплачуваного боргу, часто на концесійній (пільговою) основі, або за допомогою часткової або повної відміни платежів в рахунок обслуговування боргу впродовж встановленого часу. Реорганізація (реструктуризація) боргу – результат двосторонньої угоди між кредитором і позичальником, відповідно до якого змінюються умови обслуговування боргу;

7) інші адміністративні витрати. Сюди входять, наприклад, витрати на реалізацію програм допомоги, включаючи проведення ситуаційних аналізів і аудиту (виплата заробітної плати);

8) інші витрати донорів, які не перетинають кордонів. Сюди входять: витрати на біженців в країні-донорі – офіційні витрати в країнах-донорах протягом перших 12 місяців їх перебування (ці витрати включають пов'язані з біженцями витрати на переїзд в приймаючу країну, тимчасове живлення, дах і навчання, добровільне переселення біженців в країну, що розвивається); витрати на заходи з підвищення «свідомості» та рівня знань населення країни-донора про цілі і програми розвитку.

Але ж, якщо обмежити круг засобів надання допомоги тільки тими, які мають на увазі перерахування фінансових коштів країні-одержувачеві, то можна виділити три основні форми надання допомоги: підтримка бюджету (budget support); підтримка проектів; підтримка програм. Програми ж, у свою чергу, є сукупністю низки заходів, націлених на надання допомоги країнам, що розвиваються, в подоланні тих або інших проблем розвитку. Цілі і завдання програми можуть формулюватися країною-реципієнтом, міжурядовою організацією, глобальним фондом або неурядовою організацією. Програми, що засновуються країною-реципієнтом, можуть

мати різний напрямок: загальнонаціональний, секторальний, субсекторальний, тематичний. Що стосується програм неурядових організацій, то донори можуть або підтримувати діяльність організації в цілому або запропоновану їй тематичну програму [13].

Висновки і пропозиції. Отже, аналізуючи різні підходи до визначення різних видів і форм, а також модернізованих елементів міжнародної допомоги розвитку, як важливих факторів, що сприяють сталому економічному розвитку більшості країн світу, можна зробити наступні висновки.

По-перше, допомога розвитку – це допомога, що надається на безоплатній основі розвинутими країнами світу слаборозвинутим та країнам, що розвиваються з метою подолання їх відсталості, покращення якості життя шляхом прискорення соціально-економічного розвитку країн.

По-друге, міжнародну допомогу розвитку можна характеризувати за наступними напрямками: за цільовою приналежністю; за джерелом фінансування; за кількістю суб'єктів; за умовами надання. Але ж з плином часу, зміцненням і розвитком співпраці між країнами стає необхідним відокремлення та відокремлення нових форм співробітництва, що має відмінності від інших. Такими є наступні форми допомоги: пряма підтримка бюджету; фінансування бюджетів організацій, цільових програм і фондів; проектне фінансування; полегшення тягаря заборгованості країнам, що розвиваються; адміністративні витрати; витрати донорів, які не перетинають кордонів.

А міжнародна технічна допомога, у свою чергу, є важливим елементом міжнародної допомоги розвитку, інструментом реалізації політики міжнародної інтеграції, а також сприяє сталому економічному розвитку країн, допомагає забезпечити інтереси держав на зовнішніх ринках та вирішити ті питання, які країни не в змозі розв'язати самостійно.

Список літератури:

1. Перфелеєва О.В., Швець Є.О. Визначення основних термінів і понять сприяння міжнародному розвитку. Інститут міжнародних організацій та міжнародного співробітництва. – 1 грудня 2009. – Москва.
2. Браун. С. Іноземна допомога на практиці. Пер. з англ. мови. – К. : Основи, 1994. – 183 с.
3. Оверланд І. ОЭСР и помощь развитию коренных народов российского севера // МЭМО. – 2004. – № 1. – С. 113–115.
4. Soubbotina T.P. Foreign Aid and Foreign Investment // Beyond Economic Growth. The World Bank, Washington, 2000. – P. 73–77.
5. Міжнародні фінанси / За ред. Рогача О.І. – К. : Либідь, 2003. – 740 с.
6. Тодаро М.П. Экономическое развитие: Учебник / Пер. с англ. – М. : Экономический факультет МГУ, ЮНИТИ, 1997. – 671 с.
7. Козак Ю.Г., Логвінова Н.С., Ковалевський В. – 3-те вид., перероб. і доп. – Електрон. текстовые дан. – К. : ЦУЛ, 2007. – 640 с.
8. Адамік В., Комар Н. Міжнародна допомога з подолання бідності: теоретичні аспекти, світовий та вітчизняний досвід // Журнал Європейської економіки. – 2008. – Том 7 (№ 1). – С. 57–74.
9. Ashoff, Guido. 2011. Triangular Cooperation: Opportunities, Risks, and Conditions for Effectiveness. Special Report, World Bank Institute. World Bank, Washington DC.
10. Сидорович А.В. Международная экономика. – Часть 1. – С. 69.
11. Нгуен Куок Динь, Патрик Дайе, Аллен Пелле / Міжнародне публічне право: В 2-х т. Т 2: КН. 3/Пер. с.фр. – К. : Сфера, 2001.
12. «Droit international du developpement», op. cit., p. 113.
13. OECD-DAC. 2009. Reporting Directives for the Creditor Reporting System. URL: <http://www.oecd.org/dataoecd/11/27/44479737.pdf>.

Макарова В. В.

Донецкий национальный университет экономики и торговли имени Михаила Туган-Барановского

МОДЕРНИЗИРОВАННЫЕ ФОРМЫ И ВИДЫ МЕЖДУНАРОДНОЙ ПОМОЩИ ЭКОНОМИЧЕСКОМУ РАЗВИТИЮ

Резюме

Международная помощь развитию является одним из основных инструментов оказания помощи странам, которые развиваются, а также международной политики содействия развитию. В статье проанализированы модернизированные формы и виды международной помощи развитию, их характеристика и суть. Также рассмотрена международная техническая помощь как важное направление международной помощи развитию.

Ключевые слова: международная помощь развитию, международная техническая помощь, международная официальная помощь, модернизированные формы международной помощи развитию, виды международной помощи развитию.

Makarova V. V.

Donetsk National University of Economics and Trade named after M. Tugan-Baranovsky

MODERNIZED FORMS AND TYPES OF INTERNATIONAL ECONOMIC DEVELOPMENT ASSISTANCE

Summary

International development assistance is one of the main instruments of assistance to developing countries, and international development policy. The modernized forms and types of international development assistance, their characteristics and the essence are analyzed. Also the international technical assistance, as an important area of international development assistance are reviewed.

Key words: international development assistance; international technical assistance; international official assistance; modernized forms of international development assistance; types of international development assistance.

УДК 339.923:061.1ЄС:[339.942(477):330.341.1]

Михайлова Д. О.

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО В РАМКАХ УКРАЇНА–ЄС ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ КРАЇНИ

Стаття присвячена дослідженню науково-технічного співробітництва України та ЄС як чиннику підвищення міжнародної конкурентоспроможності України в межах цієї співпраці.

Ключові слова: науково-технічне співробітництво, науково-технічна сфера, конкурентоспроможність, науково-інноваційний профіль, державна науково-технічна політика.

Постановка проблеми. У зв'язку з посиленням інтеграційних процесів між Україною та ЄС постає проблема визначення України в науково-технічному просторі. Сьогодні є актуальним адаптація науково-технічної сфери України до вимог 21 століття, зокрема до рівня Європейського Союзу, в той час коли Україна планує підписати Угоду про асоціацію з зазначеним співтовариством.

Вказану проблему у своїх працях вивчали такі вітчизняні науковці, як В. Будкін, З. Адаманова, В. Атоян, Н. Ермасова, Н. Казакова, Т. Панченко, Д. Черваньов, Л. Безчасний, Ю. Бажал, Г. Калитич, Б. Малицький, В. Соловійов, С. Валдайцев, С. Глазьев, П. Завлін, Н. Фонштейн, Д. Кокурін, А. Поручник, Н. Гончарова, А. Пересада, В. Геєць та ін., а також іноземні вчені, а саме Д. Белл, Є. Денісон, Т. Кун, Е. Менсфілд, М. Портер, Д. Саха, Й. Шумпетер, Є. Янг, О. Анчишкін, С. Глаз'єв, О. Динкіна, О. Кругліков, О. Кутейников, Д. Львов, Р. Молодцова, Б. Твісс, Р. Нільсон, С. Уінтер та ін.

Проте у зв'язку з постійним рухом та розвитком науково-технічного співробітництва в світі

постає необхідність у подальшому вивченні та деталізації зазначеної теми, що обумовлює **актуальність** матеріалів, викладених в статті.

Метою статті є оцінка стану науково-технічного співробітництва України та ЄС і його вплив на міжнародну конкурентоспроможність.

До узагальнюючих показників оцінки і розвитку науково-технічного потенціалу України відносяться:

- обсяг фінансування наукових та науково-технічних робіт;
- розвиток різних джерел інноваційного фінансування;
- динаміка частки державного фінансування наукових розробок;
- обсяг виконаних наукових і науково-технічних робіт та темпи їхнього зросту;
- мережа наукових та науково-дослідних закладів та їхня динаміка;
- чисельність працівників наукових та науково-дослідних закладів, їхній якісний склад;
- частка науково місткої (інноваційної) продукції в загальному обсязі промислового виробництва [1].